

PROFESIONELE ACTIVERING

Regio Selab

De activeringsgedachte is zeker niet nieuw. Het OCMW heeft reeds lang een rol op dit gebied. De toepassing van de leefloonwet, die ondertussen haar 5 jarig jubileum voorbij is, zet hulpvragers en hulpverleners aan het werk in het kader van de geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie. Iedereen moet zoveel als maar kan volgens zijn of haar mogelijkheden 'meedoen'.

De praktijk dat cliënten enkel even op het OCMW moesten zijn voor een jaarlijkse herziening van de uitkering of het ontvangen van een cheque, behoort tot geschiedenis. Nogal wat OCMW's hebben ondertussen overigens een dienst arbeidstrajectbegeleiding.

Er worden middelen ter beschikking gesteld voor professionele activering maar ook voor 'maatregelen ter bevordering van de maatschappelijke participatie en de culturele en sportieve ontplooiing van de gebruikers van de dienstverlening van de OCMW's'.

Het OCMW is steeds naarstig op zoek naar een passend aanbod voor al haar hulpvragers en vult zelf de gaten waar bestaande dienstverlening tekortschiet. Zo ontstaan diverse projecten lokaal en bovenlokaal die hun nut hebben en een bestendig karakter zouden moeten krijgen.

Verwijzing naar arbeidstrajectbegeleiding, collectieve modules sociale culturele, vrijwilligerswerking, gemeenschapsdienst, wijkwerken ... allemaal acties van het OCMW die erop gericht zijn hulpvragers te doen participeren en, op termijn, los te doen komen van een OCMW-uitkering.

We pleiten ervoor om de puzzelstukken in elkaar te passen en een coherent beleid uit te werken. OCMW cliënten willen immers niet in hokjes blijven zitten. De persoon die vandaag omwille van ziekte nog als 'niet-toeleidbaar' wordt beschouwd, kan misschien morgen een waardevolle rol als vrijwilliger opnemen. Andersom kan ook de klant die zich aarzelend op de arbeidsmarkt begeeft wellicht gebaat zijn bij een aanbod dat zijn blik op de wereld en netwerk verruimt.

De visietekst die wij u hier presenteren heeft betrekking op de **professionele activering**. Deze nota is tot stand gekomen door een bevraging van arbeidstrajectbegeleiders, diensthoofden maatschappelijke dienstverlening en andere stakeholders. We zijn vertrokken vanuit de visie op professionele activering van de arbeidstrajectbegeleiders uit de regio. Om deze beter te kunnen kaderen is het zinvol om de lokale arbeidsmarkt in kaart te brengen. We staan stil bij enkele uitdagingen in onze regio. Afsluitend formuleren we een handvol aanbevelingen voor het lokale bestuur om de komende legislatuur op in te zetten.

Trajectbegeleiders en medewerkers Selab
Selab regio
November 2018

1 Professionele activering

Lokale besturen zetten in toenemende mate in op activering. Toch stellen de arbeidstrajectbegeleiders van de OCMW's zich hierbij vaak vragen, zeker wanneer activering gekoppeld wordt aan leefloon en andere aanvullende steun van het OCMW.

Het centrale uitgangspunt van activering is dat mensen die geactiveerd dienen te worden, nog niet of onvoldoende deelnemen en bijdragen aan de samenleving. De verantwoordelijkheid van het gebrek aan maatschappelijke participatie wordt bij de persoon zelf gelegd. Door de focus op het individu dreigt activering voorbij te gaan aan de structurele obstakels en uitsluitingsmechanismen die mensen in armoede belemmeren om te participeren.

Allereerst wordt de opdracht van het OCMW bepaald door enerzijds de RMI-wet, die stelt dat elke burger recht heeft op maatschappelijke integratie via tewerkstelling of een leefloon, anderzijds door de OCMW-wet die voorschrijft dat het OCMW iedere persoon de mogelijkheid moet bieden om een menswaardig leven te leiden. De OCMW's hebben daar allerlei instrumenten voor: budgetbeheer of schuldbemiddeling, aanreiken van een leefloon, voedselpakketten... Activering is daar slechts één van. Activering kan voor sommige cliënten het middel zijn om die maatschappelijke integratie te realiseren en een menswaardig leven te leiden, maar niet voor iedereen. Andere problemen moeten eerst behandeld worden vooraleer er ruimte is voor deze mensen om nog maar te denken aan maatschappelijke participatie. Als hieraan wordt voldaan kan de medewerker van de sociale dienst doorverwijzen naar de Arbeidstrajectbegeleider van het OCMW.

Het is de opdracht van de arbeidstrajectbegeleider om de OCMW-cliënt te motiveren én te sensibiliseren. Zelf overtuigd zijn van activering naar werk als de beste oplossing om maatschappelijke integratie te realiseren, is immers noodzakelijk voor een duurzame tewerkstelling. De arbeidstrajectbegeleiders (ATB) kiezen daarom bewust voor een **integrale trajectbegeleiding** wat inhoudt: een individuele aanpak (rekening houdend met de mogelijkheden, de beperkingen en de ruime context van de cliënt) en een allesomvattende aanpak (intake, voortraject, start tewerkstelling, opvolging tewerkstelling, sollicitatiecoaching én nazorg). Vanuit de begeleiding is er aandacht voor de mogelijke hinderpalen voor tewerkstelling en trachten deze eerst uit de weg te ruimen. De cliënt en de arbeidstrajectbegeleider zijn gezamenlijk de regisseur van het tewerkstellingstraject. Het is dan ook belangrijk dat alle betrokken actoren dezelfde visie hebben over de af te leggen weg.

Om tot een succesvol traject te komen is een eerste stap de mogelijkheden en beperkingen van een cliënt in kaart te kunnen brengen. Daarom vinden de arbeidstrajectbegeleiders uit de Selab-regio het ook wenselijk om in voortrajecten zoals Plan A en Spoor W te investeren.

Een tweede stap kan erin bestaan (succes)ervaringen op te bouwen via vrijwilligerswerk, opleidingen en stages. Vanuit de Vlaamse overheid zijn er tewerkstellingsinstrumenten zoals wijk-werken en tijdelijke werkervaring (TWE) uitgewerkt. Zo kan een cliënt gradueel werkervaring opdoen. Op die manier kan een tijdelijke werkervaring in functie van het jobdoelwit tot positieve uitstroom leiden.

Cruciaal in het verhaal van activering is de rol van VDAB. De arbeidstrajectbegeleider is voor de cliënt een brugfiguur tussen hem en VDAB. De rollen van de verschillende stakeholders in het zoekproces van de cliënt dienen dan ook duidelijk uitgesproken te worden.

2 Blik op de arbeidsmarkt

Om een visie op professionele activering te bekomen, is het nodig om de context te schetsen waarbinnen de arbeidstrajectbegeleiding plaatsvindt. Dit gedeelte is gewijd aan de positie van kansengroepen op de arbeidsmarkt. Die valt uiteraard niet onder de bevoegdheid van de gemeenten, maar de situatie op die lokale arbeidsmarkt en de evolutie ervan bepalen de socio-economische omstandigheden van de lokale bevolking. Er zijn enkele trends die in bijna alle gemeenten zichtbaar zijn.

2.1 Algemene cijfers

Gemeente	Inwoners	20-64	werkzaam	werkzoekend	Leefloon	Jobratio
Brasschaat	37.792	21.560	70,1%	6,6%	2,6%	68,5
Brecht	27.595	17.342	75,1%	5,9%	2,2%	50,3
Kalmthout	18.490	10.477	73,0%	5,3%	4,2%	59,6
Kapellen	26.750	15.196	72,4%	6,3%	2,2%	59,5
Malle	15.257	8.986	74,0%	5,8%	3,1%	92,3
Schoten	34.273	19.670	72,0%	7,2%	4,5%	62,2
Stabroek	18.498	11.247	74,3%	6,1%	1,9%	33,2
Wuustwezel	20.459	12.348	75,3%	5,6%	3,4%	44,4

Vlaanderen	6.500.000	3.808.159	72%	7	6	75
------------	-----------	-----------	-----	---	---	----

Bronnen: Gemeentemonitor Vlaanderen 2016, Steunpunt werk Vlaanderen 2017, FOD MI 2017 (jaargemiddelde), Arvastat 2017 (jaargemiddelde).

Verklaring cijfers:

- De werkzaamheidsgraad in de regio is hoger dan het Vlaams percentage,
- Het aantal werkzoekende in de regio is lager, met uitzondering in de gemeente Schoten, dan het Vlaams gemiddelde,
- Het aantal leefloontrekkenden in onze regio is beduidend lager dan de rest van Vlaanderen
- De jobratio (=het aantal jobs t.o.v. de bevolking op beroepsactieve leeftijd) is voor alle gemeenten laag tot middelmatig ten opzichte van het Vlaams percentage. Enkel in de gemeente Malle zijn er veel jobs ten opzichte van de beroepsactieve bevolking. Algemeen kunnen we vaststellen dat er minder bedrijvigheid is in onze regio. De lokale bevolking hebben eerder een job buiten hun eigen gemeente. De nabijheid van stad Antwerpen biedt in dat opzicht tewerkstelling voor de regio.
- Kansengroepen zijn werkzoekenden in specifieke doelgroepen (jongeren, ouderen, langdurig, laaggeschoolden, allochtone en mensen met een arbeidsbeperking). We stellen dat deze groep sterk vertegenwoordigd zijn in de werkloosheidscijfers. Om en beide 90% van de werkzoekenden bevinden zich in een kansengroep. Dit is niet eigen aan onze regio.

2.2 Vacatures voor laaggeschoolden in de regio

Locatie	Okt. 2017 – Okt 2018	Tendens tov een jaar eerder
Provincie Antwerpen*	18.425	+42%
Brasschaat	445	+54%
Brecht	202	+23%
Kalmthout	107	+11,5%
Kapellen	420	+28%
Malle	414	+72%
Schoten	483	+11%
Stabroek	154	+75%
Wuustwezel	107	+44%

De cijfers tonen aan dat er een positieve tendens is in het aanbod van vacatures voor laaggeschoolden in de regio. We hebben geen inhoudelijke analyse kunnen maken naar het soort vacatures. Toch stellen we vast dat zowel het OCMW cliënteel de weg onvoldoende vindt naar deze werkgevers. Maar ook VDAB ervaart moeilijkheden om laaggeschoolde functies te matchen met een laaggeschoolde werkzoekende. Het is dan ook zinvol om te bekijken welke drempels er worden ervaren en wat het beleid kan doen.

2.3 Het aantal werkzoekenden met een arbeidsbeperking

Specifiek in deze regio stellen we vast dat er, hoewel relatief, toch een duidelijke tendens is naar een stijging van het aantal werkzoekenden met een arbeidshandicap in onze regio.

Volgens de indicatoren van VDAB en het maatwerkdecreet wordt een arbeidsbeperking als volgt omschreven:

- Aandoening van psychische, lichamelijke of zintuiglijke aard (autisme, rugklachten, chronisch vermoeidheidssyndroom, ...)
- Psychosociale problematiek (multipel probleem), omwille van psychosociale problemen moeilijk om werk te vinden (partnergeweld, verslavingsverleden, dreiging dakloosheid, financiële problemen, ...)
- Uiterst kwetsbare personen: werkzoekenden die gedurende minstens 24 maanden geen beroepsarbeid hebben verricht om persoonlijke redenen.

Om toegang te krijgen voor een tewerkstelling binnen Sociale Economie wordt het indiceringsproces bij VDAB opgestart. Volgens een vragenlijst (ICF, Europees vastgelegd) wordt de afstand van mensen tot de reguliere arbeidsmarkt gescoord. Zowel VDAB als OCMW kunnen cliënten aanmelden voor het

indiceringsproces. Eens de indiceringsdienst VDAB van oordeel is dat de cliënt recht heeft op een tewerkstelling binnen sociale economie kan de match gemaakt worden met LDE-initiatieven of maatwerkbedrijven.

Niet alle mensen met een arbeidsbeperking worden geïndiceerd voor sociale economie. Het is de combinaties van factoren die bepalen of je al dan niet in aanmerking komt voor sociale tewerkstelling. Mensen die bijvoorbeeld slechtziend zijn, kunnen mits aanpassingen en ondersteuning, perfect werken binnen het reguliere circuit. En daar bestaan tal van ondersteuningsmaatregelen voor bedrijven voor.

We vergelijken het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar met als indicator arbeidsbeperking. Tevens nemen we de cijfers van de Provincie Antwerpen erbij exclusief de grote steden. Omdat we dan de cijfers van onze regio kunnen plaatsen tegenover gelijkaardige gemeenten.

Locatie	2017	Tendens	2016	Tendens	2015	Tendens
Provincie Antwerpen*	5.752	+3%	5.584	+3.66%	5.387	+1.56%
Brasschaat	159	+7,8%	148	+2.2%	144	+7.8%
Brecht	136	+19,2%	114	+7.9%	106	+13.1%
Kalmthout	55	+30,2%	42	+0.8%	42	+11.5%
Kapellen	107	+13,7%	94	-1.1%	95	+1.9%
Malle	66	+1,6%	65	-3.0%	67	+1.6%
Schoten	166	+8,1%	143	+14.1%	125	-1.8%
Stabroek	88	+18,4%	74	+15.1%	65	-0.3%
Wuustwezel	82	+8,9%	76	+7.3%	70	+10.3%

Provincie Antwerpen exclusief de steden Antwerpen, Turnhout en Mechelen (Bron: Arvastat)

Het is moeilijk om een verklaring te geven aan de stijging van het aantal werkzoekenden met een arbeidsbeperking. Enkel kunnen we stellen dat in onze regio er een grotere stijging van mensen met een arbeidsbeperking dan in de rest van de provincie Antwerpen.

2.4 Aanbod Sociale Economie in de regio

Lokale besturen vinden de weg naar de sociale leveranciers. Echter beperkt het aanbod van de sociale economie zich in onze regio binnen groenzorg, klusdiensten en kringloopcentra. Dit maakt dat de diversiteit van de lokale bevolking in mindere mate vertaald wordt in het aanbod van de sociale economie. Intergemeentelijk zijn er initiatieven opgestart om hierin verandering te brengen. Er wordt ingezet op vernieuwende dienstverlening opdat ook andere profielen kansen krijgen binnen een

beschermde werkcontext. Tal van proeftuinen zoals weesfietsen, brede school, fietsbieb, kinderopvang, ouderenzorg, gemeenschapszorg, ... werden opgezet om meer diversiteit te brengen binnen het aanbod van de sociale economie.

Verder stellen we vast dat de sociale en reguliere economie eerder parallelle circuits vormen die vaak niet afgestemd zijn op elkaar. Doorstroom krijgt in de nieuwe Vlaamse regelgeving maatwerk en lokale diensten economie een vergrote aandacht. De praktijk leert echter dat doorstroom niet evident is en veel factoren meespelen. Een betere afstemming tussen beide circuits kunnen leiden tot duurzamere doorstroomtrajecten.

Het is wenselijk om intergemeentelijke strategieën uit te werken om meer te wegen op de besluitvorming van Vlaanderen. Extra intergemeentelijke impulsen om de sociale bedrijvigheid op te krikken is dan ook een noodzaak.

3 De intergemeentelijke samenwerking Selab

De gemeenten Brasschaat, Brecht, Kalmthout, Kapellen, Malle, Schoten, Stabroek en Wuustwezel startten in 2014 de **projectvereniging Selab** op om een welomschreven project van intergemeentelijk belang te realiseren, namelijk de **regierol sociale economie**.

De arbeidstrajectbegeleiders ervaren de meerwaarde van deze lokale beleidskeuze.

De **schaalgrootte** van Selab maakt het mogelijk om efficiënter om te gaan met middelen. Door middelen samen te brengen kunnen nieuwe initiatieven worden ontwikkeld, waardoor zich nieuwe opportuniteiten voordoen. De voortrajecten Plan A en Spoor W die Selab ontwikkelde met de financiering van het Europees sociaal Fonds (ESF) zijn hiervan voorbeelden. Door deze proeftuinen worden drempels voor doelgroepen in kaart gebracht.

Selab zorgt voor een **bundeling van know how**. Selab organiseert sinds 2014 het structureel ATB overleg waar 15 arbeidstrajectbegeleiders expertise delen. Ook op beleidsniveau wordt er intergemeentelijk samengewerkt. Er wordt besproken welke lokale beleidsinspanningen impact hebben op maatschappelijke tendensen. Daar tegenover staat dat de steeds complexer wordende regelgeving die lokale keuzevrijheid juist beperkt. In de huidige context staan er tegen de beperkte beschikbare financiële middelen én de diverse tewerkstellingsinstrumenten, véél verwachtingen. Er is dan ook nood aan een duidelijk kader waarbinnen de arbeidstrajectbegeleiders kunnen werken.

Verder verhoogt de intergemeentelijke samenwerking de **politieke onderhandelingskracht**. Een gezamenlijke visie op arbeidstrajectbegeleiding biedt zeker opportuniteiten. Hierdoor zal de externe communicatie van OCMW's eenvormiger zijn. Voor kleine OCMW's is het vaak niet mogelijk om op een goede manier vertegenwoordigd te zijn in overlegorganen, te onderhandelen met sterke, vaak centraal aangestuurde overheidsbedrijven (zoals VDAB) of in communicatie te treden met andere overheden. Samenwerking is dé garantie om in partnerschappen eigen doelstellingen te realiseren.

Een goede intergemeentelijke samenwerking leidt ook tot een meer coherent beleid, tenminste als de betrokken partijen bereid zijn hun lokale autonomie anders te definiëren. Op het vlak van activering

betekent dit dat er afspraken worden gemaakt over facturatie in het kader van terbeschikkingstelling van artikel 60, eenvormigheid van trajecten (zonder maatwerk uit te sluiten), gezamenlijk ontwikkelde procedures en afsprakenkaders, afspraken over verloning van artikel 60. Dit is onder meer belangrijk omdat mensen in begeleiding van verschillende OCMW's binnen een clusterwerking vaak op dezelfde werkvloeren terecht komen.

4 Uitdagingen

De gemeenten in onze regio zijn verschillend maar hebben ook veel gemeenschappelijke uitdagingen op vlak van tewerkstelling. Het werkgelegenheidsbeleid wordt vooral op federaal en gewestelijk niveau uitgestippeld. Toch kunnen ook de gemeenten hun stempel drukken op verschillende domeinen die op middellange termijn een impact hebben op de evolutie van de lokale arbeidsmarkt.

4.1 Drempels tewerkstelling

Hoofdzakelijk zijn de drempels naar tewerkstelling bij kwetsbare profielen een beperkte draagkracht, gezondheidsproblematieken, mobiliteit, kinderopvang en een gebrek aan vacatures in het normaal economisch circuit.

- Kansengroepen hebben vaak geen auto of slechte toegang tot openbaar vervoer. Deze doelgroep kan alleen kiezen voor een job in eigen dorp of met het openbaar vervoer naar de stad gaan. Dit zorgt ervoor dat er een hele groep mensen is waarvoor het moeilijk is om zich te verplaatsen naar een (potentiële) werkgever. Ze zijn erg afhankelijk van bestaande buslijnen, die bovendien in de streek niet voldoende uitgebouwd zijn. Een eigen vervoersmiddel (of cambiosysteem) biedt onmiddellijk veel meer mogelijkheden,
- De OCMW's begeleiden vaak alleenstaande ouders met jonge kinderen. Deze gezinnen hebben een beperkt netwerk. Kinderopvang is dus niet evident te regelen,
- De positie op de maatschappelijke ladder bepaalt vaak de gezondheidstoestand. Mensen met een leefloon positioneren zich lager op deze ladder en zijn vatbaarder voor ziektes. Een goede gezondheid zowel fysiek als mentaal verhogen de kans op tewerkstelling.
- ...

4.2 Mismatch vacatures en profiel van cliënten van OCMW's

Willen we de tewerkstellingskansen van de cliënten verhogen, adviseert VDAB om in te zetten op de knelpuntberoepen. De concurrentie is hier minder groot. Er zijn drie mogelijke oorzaken voor een knelpuntberoep:

- Kwantitatief tekort: er is een te lage uitstroom uit het onderwijs, bijvoorbeeld omdat te weinig studenten die richting kiezen of omdat er geen schoolse opleiding voor bestaat.
- Kwalitatief tekort: de kandidaten beschikken niet over de gevraagde bekwaamheden.
- Specifieke arbeidsomstandigheden: weekendwerk, laag loon, zwaar werk, stress...

De laaggeschoolde knelpuntberoepen situeren zich voornamelijk in de bouw, horeca en zorg. De mismatch omwille van het gebrek aan (technische) competenties is gemakkelijk op te vangen met opleidingen en werkplekleren. De knelpuntjobs die er echter zijn omwille van de specifieke werkomstandigheden zijn veel minder makkelijk in te vullen. Hier kunnen de cliënten zelf weinig actie ondernemen.

De doelgroep bestaat veelal uit alleenstaande ouders met een klein netwerk. Zij moeten beroep doen op de kinderopvang die enkel op weekdays tussen 7u en 18u beschikbaar is. Hierdoor zijn zij al automatisch voor heel wat (knelpunt)jobs uitgesloten.

Ook hier is mobiliteit een hindernis. Voor de knelpuntberoepen is dit nog een grotere struikelblok dan voor "gewone" jobs. Wie afhankelijk is van het openbaar vervoer, kan moeilijker in shiften werken of een voltijdse tewerkstelling in de poets realiseren. Het openbaar vervoer in onze regio is niet optimaal qua uren en qua bereik. Veel technische onderhoudsfuncties vragen een rijbewijs om naar klanten te gaan. Voor bepaalde technische opleidingen bij VDAB worden werkzoekenden geweigerd als zij geen rijbewijs kunnen voorleggen.

4.3 Afstemmen van werkgelegenheids- en sociaal beleid

Beleidsmakers kunnen hier een belangrijke rol spelen:

- Ondernemingen bewust maken van het potentieel aan werknemers in de gemeente en de hoge (onrealistische) verwachtingen/eisen van ondernemingen ten opzichte van werkzoekenden. De hindernis van de mobiliteit kan zo verkleind worden.
- Ondanks autogebruik wordt ontmoedigd, is het voor veel technische knelpuntberoepen of tewerkstelling in shiften een **rijbewijs** een must. De huidige wettelijke regeling voor een rijbewijs maakt het de OCMW-populatie zeer moeilijk om een rijbewijs te behalen. Hierdoor geraken ze nog meer in een vicieuze cirkel. Geen rijbewijs, geen werk – geen werk, geen rijbewijs. Het kan zinvol zijn om tijdens de sociale tewerkstelling de rijlessen aan te moedigen door een renteloze lening ter beschikking te stellen.
- Een derde punt in kader van mobiliteit is de **woonplaats**. Zolang mensen afhankelijk zijn van het openbaar vervoer is het belangrijk om in gebieden te wonen met betrouwbaar en frequent openbaar vervoer. Het is goedkoper wonen in landelijkere gebieden. Jammer genoeg zijn daar ook weinig tewerkstellingskansen voor laaggeschoolde mensen. Hier kunnen beleidsmakers hun stem laten horen bij de openbaar vervoersmaatschappij of zelf regionale samenwerking creëren.

- Daarnaast kan de schepen die verantwoordelijk is voor de **kinderopvang voorrangregels** vastleggen. In die zin dat werkzoekenden die aan de slag kunnen voorrang krijgen. Nu gebeurt het dat mensen werk moeten weigeren omdat er geen plaats is in de kinderopvang.
- Sociaal ondernemerschap stimuleren. De Vlaamse overheid focust in haar doelgroepenbeleid vooral op mensen met minder kansen op een duurzame tewerkstelling, bijv. ouderen en jongeren. Er zijn tal van tewerkstellingsmaatregelen om werkgevers aan te moedigen om kansengroepen aan te trekken. Het lokale bestuur kan impulsen geven aan lokale ondernemers om hiermee aan de slag te gaan. Ook hier zien we dat een degelijk werkgelegenheidsbeleid niet stopt aan de gemeentegrenzen. Intergemeentelijk moet er worden ingezet op sensibilisering én netwerking opdat sociale tewerkstelling gerealiseerd kan worden.

4.4 Samenwerking VDAB

De corebusiness van VDAB is bemiddeling. VDAB heeft de expertise om bruggen te slaan tussen werkzoekenden en werkgevers. Vanuit de Vlaamse overheid wordt echter verwacht dat de arbeidstrajectbegeleiders deze rol voor OCMW-cliënten opnemen. Doch door de veelheid van tewerkstellingsmaatregelen en -mogelijkheden is bij VDAB de deskundigheid over al die maatregelen verspreid over verschillende personeelsleden terwijl van een arbeidstrajectbegeleider verwacht wordt dit allemaal te kennen. Daarom willen arbeidstrajectbegeleiders ook meer op die expertise van VDAB kunnen beroep doen. Het is wenselijk dat voor alle andere tewerkstellingsmaatregelen dan art.60 de cliënt wordt doorverwezen naar VDAB.

Verder kan de kennisdeling omtrent de begeleiding van cliënten nog aan efficiëntie winnen door betere communicatie over de verschillende begeleidingstrajecten die cliënt al heeft doorlopen. Met meer afstemming na het einde van een art.60 tewerkstelling wordt dubbel werk vermeden. Bovendien kunnen afspraken rond wederzijdse kritische prestatie indicatoren zoals doorlooptijden de samenwerking tussen het OCMW en VDAB vergemakkelijken.

Veel werkzoekenden komen bij het OCMW terecht na een schorsing. Het gebeurt regelmatig dat dit is omdat de werkzoekende zijn zoektocht naar werk niet kan bewijzen. In plaats van dat het OCMW hier een curatieve rol opneemt, kan het een taak van de VDAB zijn om preventief te werken. Het is dan ook zinvol om bij de eerste inschrijving bij VDAB meteen informatie te geven hoe het zoekproces kan gedocumenteerd worden, zowel op papier als digitaal. Het is wenselijk dat VDAB en OCMW samen een gezamenlijke methodiek ontwikkelen die de toeleiding van kansengroepen naar het normaal economisch circuit faciliteert.

5 Aanbevelingen

- Professionele activering wanneer het **mogelijk is**: Activering kan een instrument zijn voor mensen om tot maatschappelijke integratie te komen. Tegelijkertijd kan een te enge en blinde focus op activering, zonder oog te hebben voor de sociale inclusie van de cliënt, armoede en uitsluiting in de hand te werken.
- Professionele activering vereist de **nodige begeleiding en zorg**, waar aandacht is voor het versterken van competenties maar ook voor welzijnsgerelateerde componenten, zoals kinderopvangproblemen, laag zelfvertrouwen, medische problematieken. Verder moet er oog zijn voor de groeimogelijkheden van mensen. Mensen kunnen zelf het best uitmaken op welk vlak groei mogelijk en zinvol is, en wat het beste tempo daarvoor is.
- **Investeren** in instrumenten die kans op duurzame tewerkstelling vergroten zoals voortrajecten (bovenlokaal), vrijwilligerswerk, opleiding en stages.
- Niet te snel mensen activeren tot **vluchtige interimjobs**, die vaak weinig betaald en weinig interessant zijn. Deze betekenen zelden een opstap naar een vaste kwalitatieve betrekking,
- Afstemmen van **sociaal en werkgelegenheidsbeleid**. De drempels die kansengroepen ervaren kunnen enkel worden aangepakt indien de verschillende beleidsthema's op elkaar worden afgestemd, denk maar aan mobiliteit, werkgelegenheid, gezondheidszorg, ...
- Investeer in **sensibiliseringsacties voor lokale ondernemers**. Het lokaal bestuur kan een hefboom betekenen in de matchmaking van kwetsbare doelgroepen én lokale tewerkstelling,
- Optimaliseren van de **intergemeentelijke projectvereniging Selab**. De schaalgrootte van Selab maakt het mogelijk om projecten uit te bouwen voor een hele regio die voor de gemeente afzonderlijk niet realiseerbaar zijn zoals voortrajecten, opleiding, wijk-werken, ... Proeftuinen die positief zijn, bestendigen al dan niet in eigen beheer. Verder nog meer inzetten in expertisedeling en communicatie opdat besturen elkaar nog meer kunnen inspireren. De aanwezigheid op het intergemeentelijk overleg is hiervoor cruciaal zowel op het werkers-, strategisch als bestuurlijk niveau.
- **Samenwerking VDAB concretiseren**: in samenwerking met VDAB concretiseren hoe we aan de slag gaan met de drempels die doelgroepen ervaren op hun weg naar (reguliere/sociale) tewerkstelling. Versnellen van indiceringsproces, overleg met onderwijs, sensibiliseren van lokale werkgevers, uitbouwen van kinderopvang op maat, projecten met als versterken van de mobiliteit van kansengroepen, ...

Bronnen:

- OCMW Decreet
- Netwerk tegen armoede
- Arvastat
- VVSG
- Gemeentemonitor